

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 2Tos/23/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3123011636
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marián Dunčko
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2024:3123011636.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariána Dunčka a sudcov JUDr. Jozefa Janíka a Mgr. Jána Odnogu na neverejnom zasadnutí konanom dňa 29. februára 2024 prejednal sťažnosť prokurátora Okresnej prokuratúry Trenčín v trestnej veci odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v C., trvale bytom D., E. A. XXX/XX, t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS Dubnica nad Váhom, ktorú podal proti uzneseniu Okresného súdu Trenčín sp. zn. 7PP/43/2023 zo dňa 18.12.2023 a takto jednomyselne

rozhodol:

Podľa § 194 ods. 1 písm. a) Tr. por. zrušuje sa napadnuté uznesenie v celom rozsahu a podľa § 66 ods. 1, ods. 2 Tr. zák., § 67 ods. 1 Tr. zák. a § 415 ods. 1 Tr. por. sa návrh odsúdeného A. B. o podmienene prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody uloženého mu rozsudkom Okresného súdu Prievidza sp. zn. 2T/56/2017 zo dňa 26.06.2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 3To/138/2017 zo dňa 28.02.2018 zamieta.

odôvodnenie:

Rozsudkom Okresného súdu Prievidza sp. zn. 2T/56/2017 zo dňa 26.06.2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 3To/138/2017 zo dňa 28.02.2018 bol A. B. odsúdený pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 172 ods. 1 písm. a), d), ods. 2 písm. a) Tr. zák. na súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 10 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Uznesením Okresného súdu Trenčín sp. zn. 7Pp/43/2023 zo dňa 18.12.2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) bolo rozhodnuté nasledovne (citácie):

I. Podľa § 66 ods. 1, ods. 2 a § 67 ods. 1 Tr. zákona v spojení s § 415 ods. 1 Tr. poriadku sa odsúdený A. B., nar. XX.XX.XXXX, podmienene prepúšťa z výkonu trestu odňatia slobody uloženého mu rozsudkom Okresného súdu Prievidza sp. zn. 2T/56/2017 zo dňa 26.06.2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 3To/138/2017 zo dňa 28.02.2018.

II. Podľa § 68 ods. 1 Tr. zákona sa odsúdenému určuje skúšobná doba vo výmere 4 (štyri) roky a súčasne sa nariaďuje probačný dohľad nad odsúdeným vo výmere 3 (tri) roky a zároveň sa odsúdenému ukladajú v čase probačného dohľadu nasledujúce obmedzenia a povinnosti:

- podľa § 51 ods. 3 písm. b) Tr. zákona zákaz požívania alkoholických nápojov a iných návykových látok,
- podľa § 51 ods. 4 písm. k) Tr. zákona príkaz zamestnať sa alebo uchádzať sa preukázateľne o zamestnanie.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote prokurátor sťažnosť, ktorú zhlásil do zápisnice o verejnom zasadnutí ihneď po jeho vyhlásení.

V písomných dôvodoch sťažnosti uviedol, že z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že samosudca u odsúdeného konštatoval splnenie všetkých troch podmienok na rozhodnutie o podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody. Súhlasí síce so splnením prvej základnej podmienky, nakoľko odsúdený vykonal pomernú časť trestu odňatia slobody. Namieta však splnenie ďalších dvoch materiálnych podmienok, ako aj argumentáciu samosudcu uvedenú v napadnutom uznesení. Opierajúc sa o hodnotenie vypracované riaditeľom ÚVTOS Dubnica nad Váhom je toho názoru, že odsúdený vykonával svoj doterajší trest odňatia slobody v súlade s pravidlami a stanovami ústavu a resocializačná prognóza je u odsúdeného hodnotená ako menej priaznivá na základe stredného rizika recidívy. Poukázal na to, že ústav ďalej konštatoval, že odsúdený čiastočne spĺňa podmienky na podmiennečné prepustenie. Ďalej uviedol, že vykonanie zákona zodpovedajúcej časti uloženého trestu a pozitívne hodnotenie správania odsúdeného a plnenie jeho povinností vo výkone treste nepostačuje pre záver o splnení zákonných podmienok pre jeho podmiennečné prepustenie. Zmysel podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie, prípadne za dobrú prácu vo výkone trestu bol páchatel automaticky prepustený po odpýkaní stanovenej doby bez ohľadu na účel trestu, ale podmiennečné prepustenie je na mieste len vtedy, keď vzhľadom na účel trestu a ďalšie okolnosti, ktoré môže mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený povedie aj na slobode riadny život a že tu nie je pre spoločnosť príliš veľké riziko jeho recidívy. Uviedol, že ustanovenie § 66 ods. 1 Tr. zák. vyjadruje predovšetkým požiadavku pozitívnej prognózy budúceho správania odsúdeného a musí pritom vyplývať zo zhodnotenia páchatelovho polepšenia, pričom očakávanie, že odsúdený po podmiennečnom prepustení povedie riadny život, musí byť dôvodné a založené na všestrannom zhodnotení páchatelovej osobnosti, doterajšieho pôsobenia výkonu trestu, možností jeho nápravy a osobných pomerov s prihliadnutím aj na účel trestu, pričom bez významu nie je ani zistenie, ako bude verejnosť reagovať na predčasné prepustenie odsúdeného z výkonu trestu, aké sú sociálne pomery odsúdeného a aké podmienky má vytvorené pre prechod do normálneho života na slobode. Správanie odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody sa musí pritom hodnotiť v súvislosti s charakterovými vlastnosťami odsúdeného, s motívmi a spôsobom vykonania činu, pretože len za tohto predpokladu možno posúdiť, či odsúdený vo výkone trestu odňatia slobody dosiahol taký stupeň nápravy, že sa už zbavil práve tých charakterových rysov a nesprávnych návykov, ktoré ho viedli ku spáchaniu trestnej činnosti alebo ktoré okrem ostatných príčin aspoň prispeli k jeho rozhodnutiu spáchať trestný čin. Tu považoval za potrebné uviesť, že odsúdený je vo výkone trestu odňatia slobody už opakovane, pričom jedenkrát už bol aj podmiennečne prepustený (síce v roku 1994, ale odvtedy už bol vo výkone trestu odňatia slobody 3-krát). Taktiež bol odsúdený naposledy prepustený z výkonu trestu odňatia slobody (vykonaním trestu) v roku 2014, pričom už v roku 2015 sa dopustil ďalšieho úmyselného trestného činu, ktorý aktuálne vykonáva, kde bol vo väzbe od roku 2016. Uvedený spôsob života odsúdeného tak nedáva prakticky žiadnu záruku, že jeho prípadným podmiennečným prepustením, ktoré je možnosťou (odmenou) a nie povinnosťou (takémuto návrhu vyhovieť), by viedol riadny život. Preto navrhol, aby krajský súd napadnuté uznesenie podľa § 194 ods. 1 písm. a) Tr. por. zrušil a uložil súdu prvého stupňa, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

Krajský súd v Trenčíne, ako súd nadriadený súdu prvého stupňa, primárne zistiac, že podaná sťažnosť je prípustná (§ 185 Tr. por.), bola podaná oprávnenou osobou (§ 186 Tr. por.) a v zákonom stanovenej lehote (§ 187 Tr. por.), na neverejnom zasadnutí podľa § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, ako aj konanie, ktoré im predchádzalo, a takto dospel k záveru, že sťažnosť prokurátora je dôvodná.

Krajský súd v prvom rade konštatuje, že súd prvého stupňa správne procesne postupoval, keď o návrhu odsúdeného o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody rozhodoval na verejnom zasadnutí, na vykonanie ktoré mal splnené všetky zákonné podmienky. Odsúdený tu mal možnosť vyjadriť sa pred súdom prvého stupňa v prítomnosti svojho obhajcu k priebehu doterajšieho výkonu trestu odňatia slobody, ako aj k dôvodom, pre ktoré navrhoval svoje podmiennečné prepustenie.

Z písomného odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že súd prvého stupňa sa zaoberal zákonnými podmienkami pre podmiennečné prepustenie podľa § 66 ods. 1, ods. 2 Tr. zák., § 67 Tr. zák. Možno prisvedčiť jeho názoru, že odsúdený v prvom rade spĺňa formálnu podmienku z pohľadu dĺžky doteraz vykonaného trestu odňatia slobody (vykonal už viac ako tri štvrtiny z výmery uloženého 10-ročného trestu odňatia slobody).

Taktiež sa krajský súd v zásade stotožnil s ďalším záverom súdu prvého stupňa, že u odsúdeného je splnená aj ďalšia (prvá materiálna) zákonná podmienka spočívajúca v jeho správaní sa vo výkone trestu odňatia slobody a plnení povinností spôsobom preukazujúcim jeho polepšenie.

Krajský súd sa však už nestotožnil s ďalším záverom súdu prvého stupňa, že u odsúdeného je splnená aj druhá materiálna podmienka spočívajúca v očakávaní vedenia riadneho života na slobode.

K tomu krajský súd uvádza, že predovšetkým splnenie tejto zákonnej podmienky je predmetom dokazovania na verejnom zasadnutí a v súlade s ustanovením § 2 ods. 12 Tr. por. preto majú konajúce súdy hodnotiť dôkazy podľa svojho vnútorného presvedčenia, ktoré je založené na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu, a to jednotlivo i v ich súhrne.

Krajský súd považuje v prvom rade za potrebné zdôrazniť, že o výmere trestu, teda aj o dĺžke pôsobenia výchovného účinku tohto trestu na odsúdeného primárne rozhoduje súd, ktorý vydal právoplatný odsudzujúci rozsudok. Na druhej strane ale zákonodarca ustanovil možnosť predčasného podmiennečného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody. Z právnej úpravy tohto inštitútu nepochybne vyplýva, že zákonodarca prezumuje možnosť nápravy páchatel'ov trestných činov v rámci výkonu trestu odňatia slobody do takej miery, že i kratším výkonom tohto trestu, než ho uložil súd v odsudzujúcom rozsudku, je možné pri správnom výchovnom pôsobení a pri nadväzujúcom plnení povinností odsúdeného a jeho správaním preukazujúcim polepšenie dosiahnuť výchovný účel trestu, teda nápravu páchatel'a trestného činu, aby sa do budúcnosti už nedopúšťal trestnej činnosti aj pri jeho pobyte na slobode. Zákonodarca však neurčil povinnosť súdu podmiennečne prepustiť každého odsúdeného (Podľa § 66 ods. 1 Tr. zák. súd môže odsúdeného podmiennečne prepustiť...), ale ponecháva na úvahu súdu na základe dôkazov posúdiť, či výchovný účel trestu odňatia slobody aj kratšieho trvania zapôsobil na toho ktorého odsúdeného v takom rozsahu, že z hľadiska zabezpečenia ochrany spoločnosti nie je potrebné, aby vykonal celý uložený trest odňatia slobody.

Krajský súd k tomu ďalej len pripomína, že zmyslom podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie, prípadne za dobrú prácu vo výkone trestu, bol páchatel' automaticky prepustený po vykonaní stanovenej doby na slobodu, bez zreteľa na to, aká je prognóza jeho ďalšieho správania. Podmiennečné prepustenie je totiž na mieste len v tom prípade, ak vzhľadom ku všetkým okolnostiam, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený povedie aj na slobode riadny život a že tu nie je pre spoločnosť príliš veľké riziko recidívy. Takou okolnosťou, ktorá má pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení význam, je aj predchádzajúci spôsob života odsúdeného vrátane jeho trestnej minulosti. Posúdenie otázky prípadnej recidívy je svojím spôsobom vždy len predpokladom vysloveným s väčšou či menšou mierou pravdepodobnosti, pričom súd je vždy odkázaný na objektívne okolnosti, medzi ktoré je nutné považovať i doterajšie sklony odsúdeného k páchaniu trestnej činnosti, vrátane jej početnosti.

Na rozdiel od názoru súdu prvého stupňa krajský súd považuje nápravu odsúdeného A. B. za podstatne sťaženú a nedospel preto k presvedčeniu, že u odsúdeného možno očakávať, že v budúcnosti už povedie riadny život. Takýto záver vyplynul pre krajský súd predovšetkým z hodnotenia predchádzajúceho spôsobu života odsúdeného, jeho trestnej minulosti, ale už aj v minulosti vykonávaného nepodmiennečného trestu odňatia slobody pre rovnakú trestnú činnosť, pre ktorú sa nachádza aj v súčasnosti vo výkone trestu odňatia slobody.

Krajský súd v tejto súvislosti dodáva, že pri posudzovaní splnenia druhej materiálnej podmienky je možné prihliadať aj na zahladené odsúdenia. Totiž zahlodenie odsúdenia nebráni tomu, aby pri hodnotení osoby odsúdeného bolo prihliadané na skutočnosť, že sa už v minulosti dopustil porušenia právneho poriadku a aby z toho vyvodil príslušné závery z hľadiska vzťahu odsúdeného k spoločenským hodnotám chráneným Trestným zákonom, resp. predpokladu vedenia riadneho života po výkone trestu. Zahlodením odsúdenia (či zákonnou fikciou neodsúdenia) zaniká iba skutočnosť odsúdenia za trestný čin, nie však aj samotná skutočnosť, že páchatel' spáchal trestný čin a bol zaň právoplatne odsúdený (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Urtos/1/2019 zo dňa 05.06.2019).

Krajský súd na zvýraznenie rozdielu hodnotenia splnenia či nesplnenia aj tejto druhej materiálnej podmienky oproti záveru súdu prvého stupňa uvádza, že vedenie riadneho života nie je možné u odsúdeného predpokladať aj preto, že odsúdený má preukázateľne výrazné sklony k páchaniu

trestnej činnosti, ktoré vyplývajú z odpisu registra trestov, kedy už bol opakovane odsúdený pre spáchanie rôznorodnej trestnej činnosti (celkovo bol súdne trestaný už 8-krát). Napriek tomu, že v prípade väčšiny týchto odsúdení sa na neho hľadí, akoby nebol odsúdený, v minulosti aj pri uložení pôvodne podmieneného trestu odňatia slobody došlo v dvoch prípadoch napokon k nariadeniu jeho výkonu. Odsúdený je vo výkone trestu odňatia slobody celkovo už piatykrát. Tiež nemožno opomenúť tú významnú skutočnosť, že odsúdený v súčasnosti vykonáva trest odňatia slobody za už druhé odsúdenie pre drogovú trestnú činnosť. Prvýkrát bol pre drogovú trestnú činnosť odsúdený rozsudkom Okresného súdu Prievidza sp. zn. 2T/111/10 zo dňa 26.05.2010, a to za zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 3 roky, ktorý vykonal dňa 11.11.2012. Aj napriek tomuto odsúdeniu sa dopustil opätovne drogovej trestnej činnosti, a to dokonca ešte závažnejšej, ako v prípade predchádzajúceho odsúdenia, keďže spáchal už obzvlášť závažný zločin drogového charakteru, kedy drogy nielen prechovával, ale dokonca ich v spolupráci s ďalšou osobou aj vyrábal. Tiež v tomto smere negatívne možno hodnotiť aj tú skutočnosť, že pokiaľ ide o drogy, odsúdený je závislý od užívania pervitínu, čo vyplýva zo znaleckého posudku MUDr. Majzlanovej (č.l. 144 spisu Okresného súdu Prievidza sp. zn. 1T/142/2016), z ktorého navyše vyplýva aj to, že odsúdený sa v minulosti už z takejto závislosti liečil, no neúspešne (z ktorého dôvodu mu znalkyňa ani nenavrholala uloženie ochranného liečenia) a pod vplyvom pervitínu má byť agresívny.

Z vyššie uvedených skutočností potom v súhrne vyplýva, že na odsúdeného už bolo v minulosti opakovane pôsobené rôznymi druhmi trestov, vrátane toho najprísnejšieho, teda nepodmieneného trestu odňatia slobody, avšak nemalo to na neho dostatočný výchovný vplyv, keďže trestnej činnosti sa dopúšťal naďalej a opakovane. V minulosti už bol dokonca aj podmienne prepustený, ale napriek tomu vôbec nevyužil šancu preukázať zmenu svojho správania a vedenia už len riadneho života na slobode bez páchania ďalšej trestnej činnosti. Napokon je potrebné uviesť, že jeho trestná činnosť plynutím času v podstate „gradovala“ resp. zvyšovala sa závažnosť jeho protiprávneho konania (aktuálne vykonáva trest odňatia slobody uložený pre obzvlášť závažný zločin).

Osobu odsúdeného teda možno charakterizovať ako osobu s výraznými sklonmi k páchaniu trestnej činnosti, pričom je zjavné, že z pohľadu predchádzajúcich odsúdení mal dostatok možností preukázať snahu o vedenie riadneho života a zmenu svojho správania, avšak tieto nevyužil. Odsúdený spôsobom svojho predchádzajúceho života preukázal, že „len hrozba“ výkonu trestu odňatia slobody nepostačuje na splnenie zákonom predpokladaného účelu trestu a je potrebné na neho pôsobiť práve výkonom trestu odňatia slobody.

Predchádzajúci spôsob života odsúdeného nedáva pre krajský súd dostatočnú záruku, že jeho protiprávne konanie sa už nebude opakovať.

I keď ústav na výkon trestu konštatoval u odsúdeného menej priaznivú resocializačnú prognózu a stredné riziko recidívy trestnej činnosti, krajský súd sa s týmito závermi stotožnil len čiastočne. Podľa jeho názoru totiž v prípade odsúdeného je riziko recidívy skôr vysoké, vzhľadom na všetky už vyššie uvedené skutočnosti.

Záverom krajský súd uvádza, že účelom trestu je najmä ochrana spoločnosti pred páchatelom trestnej činnosti a trest má odrádzať aj ostatných členov spoločnosti od páchania trestných činov. Je tak v záujme dovŕšenia nápravy odsúdeného a splnenia účelu uloženého trestu odňatia slobody, aby ho odsúdený aj naďalej vykonával.

Z vyššie uvedených dôvodov preto rozhodol krajský súd tak, že napadnuté uznesenie podľa § 194 ods. 1 písm. a) Tr. por. zrušil a sám vo veci rozhodol tak, že návrh odsúdeného na podmienne prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody zamietol.

Poučenie:

1/ Proti tomuto uzneseniu zákon nepripúšťa žiadny ďalší riadny opravný prostriedok.

2/ Ak bol návrh odsúdeného o podmienčné prepustenie zamietnutý, môže ho odsúdený opakovat' až po uplynutí jedného roka a ak ide o odsúdeného na dvadsaťpäť rokov alebo na doživotie, po uplynutí troch rokov od zamietnutia okrem prípadu, že návrh bol zamietnutý len preto, že ho odsúdený podal predčasne (§ 415 ods. 1 veta druhá Tr. por.).